Vol 39
Nru 199
Jannar - Marzu 2018

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-Art Imqaddsa

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li jidher
f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2018

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Knisja ta' San Salvatur
Ġerusalemm

Werrej

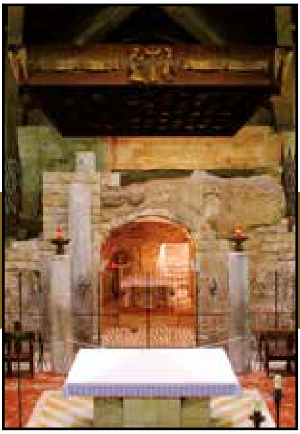

6

17

23

28

6 Malta u l-Maltin fir-Reġistri tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa

17 Ġesù Kristu fis-Salmi

23 Ir-Rabta bejn l-aħħar ċena, is-salib u l-qawmien

28 L-Eżorċiżmi ta' Ġesù fil-Vanġelu skont San Mark (1)

34 Ir-Rabta tal-Missier u l-Iben fl-Evanġelju skont San Ġwann

41 Il-Mixja ta' Ġesù nhar Ħamis ix-Xirka

34

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

Niddefendu l-Art Imqaddsa

L-Art Imqaddsa hi l-mimmi tal-għajnejn ta' kull nisrani. Min imur l-Art Imqaddsa bħala pellegrin imur, l-ewwel u qabel kollox, biex jagħmel mixja ta' fidi u jitlob fl-istess postijiet li fihom għex Sidna Ġesù Kristu. Fl-Art Imqaddsa l-pellegrin jiskopri l-valur storiku u spiritwali tal-Kelma ta' Alla, fl-istess art li fiha twieldet u ġiet miktuba u ppriedkata din il-Kelma ta' salvazzjoni.

Din hi verità importanti li kull nisrani jrid jiddefendi. Matul is-sekli, u matul l-istorja mqallba tagħha, l-Art Imqaddsa għaddiet minn diversi sitwazzjonijiet diffiċli li fihom l-insara ġew imkeċċijin mill-Postijiet Qaddisa, u li fihom kellhom jgħaddu minn persekuzzjonijiet u martirju. Il-Patrijiet Franġiskani, li ilhom preżenti 800 sena fl-Art ta' Ġesù, għamlu esperjenza twila ta' dan kollu, u baqgħu sodi biex jiddefendu din l-Art li hi Art Kristjana.

Veru li l-Art Imqaddsa jgħixu fiha popli li mhumiex insara. Għal sekli u millenji hi l-Art tal-poplu Lhudi, il-poplu li Alla għażlu bħala l-poplu tiegħu. Lil Abraham Alla wiegħdu li jagħtih l-Art ta' Kangħan, lil Mosè għażlu biex jeħles lill-poplu ta' Israel mill-jasar tal-Eġittu u jidħol fl-Art Imwiegħda u biex josserva l-Liġi u l-Kmandamenti, lil David wiegħdu li minn nislu kellu jitwieled il-Messija.

Ġesù ta' Nazaret twieled fi ħdan il-poplu Lhudi. Hu wassal l-Evanġelju lill-poplu tiegħu, imma kien ukoll il-Feddej tal-bnedmin kollha. Bil-predikazzjoni tal-

...editorjal

Niddefendu L-Art Imqaddsa

Appostli, wara l-inżul tal-Ispirtu s-Santu nhar Għid il-Ħamsin, u speċjalment bil-ħidma missjunarja tal-Appostlu Pawlu, l-Evanġelju xtered mad-dinja kollha. Imma l-komunità tal-Knisja tal-bidu f'Ġerusalemm baqgħet dejjem preżenti bħala l-Knisja-Omm, li ħarset il-fidi nisranija f'din l-Art, li għalhekk hi wkoll Art Kristjana.

Mis-sena 638 l-Art Imqaddsa rat ukoll il-miġja tar-reliġjon Islamika, li temmen f'Alla ta' Abraham bħala Alla wieħed, u tqis lil Ġesù bħala wieħed mill-profeti, u tibni l-fidi tagħha fuq il-Koran, meqjus bħala skrittura qaddisa, miktuba mill-fundatur Muħammed, li r-reliġjon Islamika tqimu bħala profeta.

Bejn dawn it-tliet reliġjonijiet, matul is-sekli dejjem kien hemm mumenti ta' konvivenza paċifika, imma wkoll mumenti ta' tensjoni, gwerer u tixrid ta' dmija.

Illum il-ġurnata l-Art Imqaddsa hi reġjun li fih twieldu diversi stati moderni, li lkoll iżommu r-reliġjon tagħhom bħala bażi tal-liġijiet u tal-istruttura politika u soċjali tagħhom. Dan jidher ċar, anke jekk dawn il-pajjiżi jilqgħu valuri demokratiċi tal-punent (Stat ta' Israel) jew inkella għandhom rispett lejn pluraliżmu ta' espressjoni reliġjuża (Palestina, Ġordanja, Sirja, Libanu, Eġittu), min aktar u min anqas. L-insara huma preżenti f'dawn il-pajjiżi kollha, għalkemm huma normalment minoranza. Ukoll jekk igawdu minn ħarsien ta' drittijiet fundamentali tal-bniedem, imma mhux l-ewwel darba li jsibu ruħhom diskriminati fuq bażi reliġjuża.

L-istess insara huma normalment protetti mill-istrutturi ekkleżjastiċi preżenti fl-Art Imqaddsa (il-Knejjes Insara ta' diversi denominazzjonijiet), u speċjalment mill-Knisja Kattolika (Latina jew Melkita jew Maronita), mill-Knisja Griega Ortodossa, u minn knejjes oħrajn (Armena, Kopta, Sirjaka, Etjopika, Russa, Anglikana, Luterana).

Il-pellegrini insara li jiġu fl-Art Imqaddsa għandhom ikollhom sensibilità lejn il-bżonnijiet u l-qagħda ta' dawn l-insara. Ċertament wieħed mill-modi kif huma jgħinu lill-insara fl-Art Imqaddsa hu billi jiġu jżuru l-Postijiet Qaddisa, biex jitolbu għall-paċi u jgħinu materjalment lil ħuthom insara li jgħixu hawnhekk.

Sfortunatament, illum il-ġurnata, dawn il-pajjiżi tal-Lvant Nofsani qed jibnu infrastruttura tajba biex itejbu l-ekonomija tagħhom permezz tat-turiżmu tal-massa, l-istess kif qed jiġri f'pajjiżna. Dawn l-isforzi jidhru pożittivi mil-lat politiku u ekonomiku, imma mhux mil-lat reliġjuż.

Għaliex? Għax fejn qabel fl-Art Imqaddsa kienu jiġu pellegrini insara bi skop purament reliġjuż, issa s-Santwarji qed jilqgħu ukoll eluf ta' turisti li jiġu bi skop ta' vjaġġar u interess storiku, kulturali, politiku, li ftit jagħti spazju lill-aspett reliġjuż.

Is-Santwarji tal-Fidwa qatt ma nbnew biex jilqgħu fihom eluf ta' viżitaturi. Fl-imgħoddi, min kellu x-xorti jasal fl-Art Imqaddsa, kien isib ambjent ta' skiet u talb fil-Postijiet Qaddisa. Illum il-folja nqalbet. Eluf ta' viżitaturi, turisti u pellegrini, jidħlu fis-Santwarji mhux biex jitolbu, imma biex jieħdu eluf ta' ritratti bi smartphones u cameras. Min jidħol biex jitlob fis-skiet jibqa' kemmxejn deluż. Ma hemmx interess min-naħa tal-awtoritajiet ċivili biex issir distinzjoni bejn pellegrini u turisti, u l-istess Knejjes donnhom ma jafux x'jaqbdu jagħmlu, billi s-Santwarji huma miftuħin għal kulħadd.

Il-kapijiet reliġjużi dejjem iddefendew id-dritt ta' kull persuna li tidħol fis-Santwarji tal-Fidwa, għalkemm jafu bid-diffikultajiet prattiċi li jiltaqgħu magħhom dawk li huma l-kustodji tal-istess postijiet, fosthom il-Patrijiet Franġiskani. Il-kummenti ta' kapijiet politiċi, li bir-rispett kollu ma jifhmu xejn dwar l-Art Imqaddsa, ikomplu jikkomplikaw is-sitwazzjoni, għax filwaqt li huma jitkellmu minn konvivenza paċifika u dritt li Lhud, Insara u Musulmani jitolbu f'Ġerusalemm u l-Art Imqaddsa, huma nfushom ħolqu sitwazzjoni ta' inġustizzja li fiha, per eżempju, il-Belt ta' Ġerusalemm hi rikonoxxuta bħala entità politika unika tal-Istat ta' Israel. Dan ifisser li l-awtoritajiet ċivili lokali jeżerċitaw pressjoni anke fuq il-Knejjes rigward il-mod kif dawn għandhom jaqdu l-missjoni tagħhom. L-aħħar żvilupp hu l-insistenza tal-muniċipju ta' Ġerusalemm li jiġi abolit il-privileġġ tal-Knejjes li ma jħallsux taxxi fuq proprjetà mhix meqjusa sagra (per eżempju l-Case Nove tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa), fejn jiġu milqugħin eluf ta' pellegrini. Jingħad li dawn huma attivitajiet kummerċjali u għalhekk taxxabbli, mingħajr l-ebda sensibilità lejn il-kontribut tal-Knejjes (bħalma hu l-Patrijarkat Latin u l-Kustodja tal-Art Imqaddsa) li joffru impjiegi għal mijiet ta' ħaddiema u jiġbdu lejn Israel u l-Palestina eluf ta' pellegrini li jonfqu flus bħat-turisti l-oħrajn.

Din il-qagħda tkompli tikkonvinċina dwar il-bżonn li niddefendu l-Art Imqaddsa bħala Art Kristjana. Tajjeb li l-pellegrini jkunu konxji minn dawn il-problemi ta' persekuzzjoni ġdida u fina li llum qed jaffaċċjaw il-Franġiskani tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa.